

Handläggare: Krisztina Buki
Telefon: 08-508 21 079

Till
Stadsdelsnämnden
2012-03-22

Översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen

Göran Sjödin
Vik. stadsdelsdirektör

Sammanfattning

På uppdrag stadsledningskontoret har äldreförvaltningen genomfört en översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten. Syftet är att säkerställa att stadens villkor och ersättning i kundvalet inom hemtjänsten ger förutsättningar för en god kvalitet på den hemtjänst som utförs i Stockholms stad.

Förvaltningen instämmer i huvudsak med förslaget till ändrat ersättningssystem och anser att det nya systemet som ska baseras på utförd tid, kan bidra till att ersättningsförfarandet blir mer transparent och tydligare för såväl beställare, utförare och för den enskilda kunden.

I tjänsteutlåtandet har förvaltningen pekat på flera viktiga frågor som behöver beaktas i samband med införandet av ett tidsregistreringssystem. Innan systemet

införs bör därför ett pilotprojekt genomföras där beställare och utförare är delaktiga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och serviceavdelningen i samverkan med verksamhetsområdet äldre och funktionsnedsatta. De största hemtjänstutförarna i stadsdelområdet; Attendo, Omsorgshuset och Finsk hemtjänst har också beretts möjlighet att yttra sig över äldreförvaltningens förslag. Samverkan har skett i pensionärsrådet den 15 mars 2012 och samma dag i förvaltningsgruppen.

Bakgrund

År 2002 infördes kundval inom hemtjänsten och det nu gällande ersättningssystemet för hemtjänstutförare. Sedan kundvalet infördes har hemtjänstutförarnas uppdrag förändrats på flera sätt. Allt fler äldre bor kvar i sitt ordinarie boende med omfattande omvårdnadsinsatser, kravet på den sociala dokumentationen har stärkts och fler aktörer inom primärvården innebär fler samarbetspartners. Flertalet hemtjänstutförare, såväl privata som kommunala, uppger att de har svårt att genomföra uppdragen med nuvarande ersättning och två större privata hemtjänstutförare har också sagt upp sina avtal med Stockholms stad med denna motivering.

Nytt ersättningssystem inom hemtjänsten

På uppdrag stadsledningskontoret har äldreförvaltningen genomfört en översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten. Syftet är att säkerställa att stadens villkor och ersättning i kundvalet inom hemtjänsten ger förutsättningar för en god kvalitet på den hemtjänst som utförs i Stockholms stad.

Nuvarande ersättningssystem

Idag utgår ersättning till hemtjänstutförare enligt ett nivåsystem som baserar sig på det beräknade antalet timmar som behövs för att utföra uppdraget. Beloppen i de olika nivåerna utgår från en schablonmässigt framräknad timkostnad. I denna ingår samtliga kostnader för att utföra tjänsten såsom personalkostnader, kostnader för kringtid, resor, administration, lokaler etc. Detta innebär att ingen annan ersättning utgår än de timmar som anges i beställningen.

Utförarna ska varje månad avvikelserapportera den tid som inte har utförts i förhållande till beställd tid. Om den tid som utförts ligger inom den fastställda ersättningsnivån ska inget avdrag göras på ersättningen.

Översyn av nuvarande ersättningssystem

På uppdrag av äldreförvaltningen har konsultföretaget Ramböll gjort en översyn av stadens ersättningssystem och en jämförelse med andra ersättningssystem i tio andra kommuner i länet. I rapporten konstaterar Ramböll att det är svårt att jämföra stadens faktiska ersättning till utförarna med andra kommuner beroende på variationer som finns i nivåersättningen. En annan viktig skillnad är också att det i stadens uppdrag till hemtjänstutförarna ingår både natt- och larminsatser, vilket det oftast inte gör i de jämförande kommunerna. Rambölls slutsats är dock att det finns mycket som talar för att stadens ersättningsnivå för hemtjänst bör höjas.

Förslag på nytt ersättningssystem

Det föreslagna ersättningssystemet, som baserar sig på utförda timmar, korrelerar med det nya avgiftssystemet som innebär att den enskildes avgift baserar sig på timmar och inte som tidigare på antal timmar per vecka. Målsättningen har varit att ersättningsmodellen ska vara tydlig och transparent.

Förslaget innebär att ersättning utgår med 351 kr per utförd timme för insatser som utförs dag, kväll och helg. I ersättningen ingår kostnader för kringtid såsom gång/restid, tid för dokumentation och övrig personaltid. Ersättning för insatser nattetid ersätts med 178 kr per utförd insats. För larmkunder i ordinärt boende införs en fast månadsersättning motsvarande 134 kr per månad, vilket innebär att ingen särskild ersättning utgår för utförda larminsatser. För privat regi är samtliga ersättningar 2,5 % högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster vilket inte privata utförare har.

Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda ersättningssystem för servicehus, då de enligt förslaget inte omfattas av ersättningssystemet.

Förutsättningar för att det nya ersättningssystemet ska införas

En förutsättning för det föreslagna ersättningssystemet är att utförarna ska rapportera utförd tid elektroniskt. För att införa elektronisk tidsredovisning krävs dels tekniska lösningar för den faktiska tidsregistreringen, dels måste förändringar göras av befintliga funktioner i Paraplysystemet. Två av kraven är att tidsregistreringen ska göras i anslutning till den enskildes bostad och att ingen ytterligare registrering behöver göras för fakturering av utförda insatser. Frågan

om vilket system för tidsregistreringen som ska användas måste utredas vidare i samarbete mellan äldreförvaltningen och stadsledningskontorets IT-avdelning.

Enligt Tietos bedömning kan det föreslagna ersättningssystemet införas tidigast vid årsskiftet 2012/2013.

Kostnadsberäkningar

Kostnadsberäkningarna för ett nytt ersättningssystem har gjorts i samarbete med stadsledningskontoret. I kostnadsberäkningarna för det föreslagna ersättningssystemet har antagits att 81 procent av den beställda riden kommer att utförarrapporteras och ersättas. För nattinsatserna har antagits att 90 procent av beviljade insatser kommer att utföras.

Det beräknade kostnaderna för hemtjänst i ordinärt boende med nuvarande ersättningssystem uppgår till 2 106 mnkr år 2012. Med det föreslagna ersättningssystemet och antagandet att ca 81 procent av den beviljade tiden kommer att ersättas beräknas kostnaderna uppgå till 2 170 mnkr.

Utöver kostnaderna för utförda hemtjänstinsatser tillkommer kostnader för att införa ett system för tidsregistrering. Äldreförvaltningen föreslår att stadsledningskontorets IT-avdelning får i uppdrag att beräkna kostnader för införandet av ett tidsregistreringssystem och att medel reserveras i centrala medelsreserven för detta ändamål.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i huvudsak med förslaget till ändrat ersättningssystem. Stadens syfte med det nya ersättningssystemet är att säkerställa att stadens villkor och ersättning i kundvalet inom hemtjänsten ger förutsättningar för en god kvalitet på den hemtjänst som utförs i Stockholms stad.

Förvaltningen anser att det nya systemet som ska baseras på utförd tid, kan bidra till att ersättningsförfarandet blir mer transparent och tydligare för såväl beställare, utförare och för den enskilda kunden. För att kunna följa upp insatsernas kvalitet är det dock avhängigt att den verksamhetsuppföljning som görs är ändamålsenlig och tar fasta på i förhand definierade kvalitetskriterier.

Förvaltningen instämmer i höjningen av timersättningen till hemtjänstutförare, men har fått synpunkter från Omsorgshuset AB, om att ersättningen är lågt räknad. De menar på att en timersättning på 364 kr per timme är mer rimlig.

Det tidsrapporteringsystem som föreslås, bygger på att insatsen påbörjas och avslutas i den enskildes hem. Förvaltningen och hemtjänstutförarna ställer sig frågande till hur systemet ska fungera i praktiken. Flera insatser som utförs av hemtjänstföretagen påbörjas/avslutas inte i den enskildes hem. Det kan handla om att hemtjänstpersonal möter upp kunden i en affär, på vårdcentralen etc. I alla dessa fall måste det möjliggöras att på ett enkelt sätt registrera utförda timmar, även om de inte påbörjades/slutfördes i den enskildes hem.

Flera hemtjänstutförare har avtal med olika kommuner som i sin tur har krav på olika rapporterings- och dokumentationssystem. Det är viktigt att staden beaktar detta i samband med att ett tidsrapporteringsystem tas fram. Vidare bör ett pilotprojekt genomföras där beställare och utförare är delaktiga. Eventuella uppkomna problem kan då avhjälpas i ett tidigt skede.

I förslaget saknas, vilket också äldreförvaltningen kommenterar, en beräkning av kostnaderna i samband med införande av ett tidsersättningssystem. Förvaltningen anser att det är viktigt att kostnader inte enbart beräknas för stadens verksamheter utan att det också framkommer vilka eventuella kostnader som införandet av tidsrapporteringsystemet kommer att medföra för de privata utförarna.

Avslutningsvis har det i förslaget antagits att utförarna kommer att rapportera och ersättas för 81 procent av den beställda tiden. Förvaltningen anser att antagandet grundar sig på en osäker beräkning och att det kan visa sig att kostnaderna i realiteten kan komma att bli högre än de beräknade.

Bilaga

Remissen om översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten samt bilaga